MAASEUDUN TULEVAISUUS
Verkko: maaseuduntulevaisuus.fi
Facebook: facebook.fi/maaseuduntulevaisuus
Twitter: @maastul

PÄÄKIRJOITUS

Raastava vuosi voi saada jatkoa

Päättyvä vuosi ei ole ollut helppo suomalaiselle maaseudulle. ”Rahat loppuivat. Tästä vuodesta tuli Suomelle koko EU-ajan raastavin”, MTK:n puheenjohtaja Juha Marttila summasi MT:n haastattelussa (23.12.).

Olisi mukava luvata, että alkava vuosi tulee olemaan helpompi. Valitettavasti harva tekijä viittaa siihen. Enemmän näyttää, että uusi vuosi voi olla raastavuudessa edeltäjänsä vertainen.

Joulun alla julkaistut Eurostatin tilastot osoittavat, että Suomi on menestynyt erittäin huonosti EU-maiden maataloustulovertailussa. Suomen kehitys on ollut vuosina 2010–15 ylivoimaisesti heikointa EU-maista.

Suomessa maataloustulon muutos per työntekijä on ollut -53,7 prosenttia. Toiseksi heikointa kehitys on ollut Saksassa, jossa pudotus on ollut raju, mutta kuitenkin parikymmentä prosenttiyksikköä pienempi kuin Suomessa.

» Toivoa ei pidä kuitenkaan menettää. Suomalainen maaseutu voi vastakin menestyä.

Saksassa romahdus osui vuoteen 2015, Suomessa se on tapahtunut jo aiemmin. Tänä vuonna Suomen maataloustulo putosi enää 7,2 prosenttia. Mikä olisi poru, jos jollakin muulla alalla olisi nähty vastaavaa?

Suomen heikkoa kehitystä selittää isolta osin maidon tuottajahinnan kääntyminen laskuun 2013.

Romahdusta ei selitä maataloustukien muutos vaan markkinakehitys. ”Tuet ovat tulleet hieman alaspäin, mutta dramaattinen pudotus ei ole. Olemme herkkiä hintojen vaihtelulle”, Pellervon taloustutkimuksen vt. toimitusjohtaja Perttu Pyykkönen tiivistää (MT 21.12.).

Tuottaja kärsii markkinamuutoksista, joita selittävät EU:n ja Venäjän pakotesota ja kaupan halpuutus. MTK:n Marttilan mukaan puolet ahdingosta on pakotteiden seurausta, ja ”ainakin puolet” kotimaisen kaupan halpuutuksen vaikutusta.

Kun Suomen ruokaviennille keskeinen Venäjän-markkina meni kiinni, se iski suurella voimalla suomalaisiin ruokayrityksiin, ja erityisesti Valioon, joka on menestynyt Venäjällä hyvin.

Myös kotimaan kaupan hintakilpailu koveni voimakkaasti. Erityisesti S-ryhmä lanseerasi – kannaltaan ilmeisen menestyksellisesti – halpuuttamisen. Asiakkaille luvattiin ruuan hinta-ale.

”Kaikki alkoi Putin-juustosta. Kauppa sai idean, että ihmiset saadaan juoksemaan halvan ruuan perässä kuin euron ämpäreiden. Kauppa toimi härskisti, ja sen vuoksi on menetetty paljon”, MTK:n Marttila harmittelee.

Politiikalla kriisejä ei ole juuri helpotettu. Marttila on pettynyt sekä EU:n päättäjiin että Suomen hallitukseen, jossa istuvat maaseudun ihmisten isolta osin tukemat puolueet.

EU:n ja Venäjän nokittelu on lieventynyt, mutta pakotesota ei ole loppumassa. Yhdysvallat lisäsi joulun alla nimiä ja yrityksiä pakotelistoille eikä mikään viittaa, että Venäjä olisi jättämässä Krimin tai Itä-Ukrainan.

Toisaalta EU:ssa ja Suomessakin etsitään keinoja parantaa suhteita Venäjään, koska niitä tarvitaan. Erityisen tärkeää suhteiden normalisointi olisi Suomen elintarvikeketjulle. Venäjä on ja pysyy Suomen ruokaviennin suurimpana mahdollisuutena.

Toivoa ei pidä kuitenkaan menettää. Suomalainen maaseutu voi vastakin menestyä. Se vaatii uusiutumista ja kovaa työtä – kovin tuttuja asioita maaseudun yrittäjille.

Kaupan hintakilpailu on tullut jäädäkseen, mutta hinnan rinnalla pitää vahvistaa muita kilpailutekijöitä. Kotimaisen ruuan laatu ja sen myötä tuleva arvostus on Suomen maatalouden paras henkivakuutus.

Tärkeä on myös luoda painetta sille, että pakotesota EU:n ja Venäjän välillä loppuisi, ja Venäjän markkina taas avautuisi. Samalla pitää etsiä rohkeasti uusia markkinoita. Urakka ei ole helppo, mutta siihen on tartuttava.

Erittäin tärkeä Suomen maaseudulle on metsäteollisuuden lupaava kehitys sekä tekeillä ja suunnittelussa olevat investoinnit. Kehitystä pitää vauhdittaa, sillä maailmalla menestyvät biotuotteet tuovat paljon hyvää koko maaseudulle. Metsäraha leviää laajalle ja työllistää paljon.

Myös ruokapuolella on lupaavat näkymät, kunhan lähivuosien ahdingosta selvitään. Maailma tarvitsee vastakin puhdasta ja kestävästi tuotettua suomalaista ruokaa.

Fazer luottaa Suomeen

Myönteiset talousuutiset ovat Suomessa olleet viime vuosina vähissä. Onneksi niitäkin kuullaan. Joulun alla leipomokonserni Fazer kertoi investoivansa Suomeen lähivuosina yhteensä 100 miljoonaa euroa (KL 22.12.). Ensivaiheessa yhtiö tuplaa Lahden kauramyllynsä kapasiteetin viidellä miljoonalla eurolla.

Kauran kasvava jalostus tietää Suomessa tuotantoa, työpaikkoja ja arvokasta vientiä (MT 23.12.). Fazerin aikeet kertovat samalla yhtiön luottamuksesta Suomeen – täällä voi elää ja yrittää myös tulevaisuudessa. On hienoa, että luottamus kohdistuu kotimaisen raaka-aineen jalostukseen.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Päätoimittaja: Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt: Jussi Martikainen, Tiina Taipale
Julkaisija: Viestilehdet Oy
Jätä uutisvinkki: uutispaallikot@mt1.fi
Anna palautetta: toimitus@mt1.fi

Maaseudun Tulevaisuus on maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja. Se pitää maaseudun ja sen elinkeinojen puolta sekä huolehtii maaseudun henkisestä ja taloudellisesta hyvinvoinnista.

VIERAILIJA

Rehellisyys kulissien kätköissä

Keskustan pitkäaikaiselle kansanedustajalle Markku Rossille itsenäisyyspäivästä tuli onnelliseen loppuun päättyvä yhden viikon painajainen. Rossin käveltyä presidentin kättelyyn yhdessä ystävänsä Matti Kaarlejärven kanssa tituleerasi Ylen toimittaja heitä puolisoiksi.

Sellaisia heistä lopulta tulikin. Kahdeksan vuoden seurustelun ja sen peittelyn jälkeen heistä tuli virallinen pari mutta ei sellainen pariskunta, jonka kaikki heti hyväksyisivät.

Homoseksuaalisuus on asia, jota edelleen jotkut pyrkivät lyömään piiloon Raamatulla, perhekäsitystä monopolisoimalla tai pelkäämällä omaa seksuaalisuuttaan. Juuri maakuntien keskustalaisen ei ole helppoa olla erilainen.

Markun tapaus tuo esille politiikan raadollisen puolen. Kun tehtävät ovat katkolla neljän vuoden välein, on varottava ”kentän” todellista tai kuviteltua mielipidettä.

Kentän lisäksi on varottava oman puolueen kilpailevia ehdokkaita: pistoja tulee, jos kilpesi laskee. Politiikalla ei ole mitään tekemistä joukkuepelien logiikan kanssa, vaikka jotkut niin iloisesti omaa toimintakulttuuriaan mainostavatkin.

Yhteiskunnalle on suureksi vahingoksi, kun kansanvallan edustajien tekemisiä tai tekemättä jättämisiä arvioidaan heidän pari- tai perhesuhteensa kautta. Se on tyypillinen koulukiusaajan tapa toimia.

Tärkeää ei ole se, mitä sanot, teet tai mitä asioita ajat, kun samanmielisten joukko löytää yhteisen uhrinsa. Kohteena voi yhtä hyvin olla eronnut, yksinhuoltaja, homo tai vammautunut. Politiikan normi suosii ja nostaa miellyttävää samankaltaisuutta.

Silloin valta jää – niin kuin siinä yläasteen luokassasikin – peräpenkin huutelijoille. Sitä on helppo tukea olemalla vain hiljaa ja toivoa, että seuraavaksi nuo eivät pilkkaisi minua. Siinäpä sitä sitten ollaan, ihmettelemässä, minne ihmisyys katosi ja päivittelemässä suomalaisen keskustelukulttuurin tasoa.

Siksi politiikkaan liittyy paljon myös ihmissuhteita, joissa rakennellaan kulisseja. Poliitikot elävät julkisuudessa, johon näyttää niin ikään kuuluvan miellyttämisen kulttuuri. Näytät ulospäin sitä, mitä kuvittelet äänestäjiesi arvostavan.

» Politiikalla ei ole mitään tekemistä joukkuepelien logiikan kanssa.

Moralisoimatta sen enempää voin kysyä, onko reilumpaa kätkeä suhteensa kuin toimia sen mukaan kuin yleensä yhteiskunnassa tällaisessa tilanteessa edellytetään.

Tässä kohtaa on varottava yleistämästä yhtään mitään. En halua leimata ketään: jos nyt sattuu vaativassa ja paljon muualla olemista vaativassa työssä rakastumaan työtoveriinsa, niin mitäpä ulkopuolisilla on siihen sanomista.

Mutta kun peitelty ruletti pyörii vuosikausia, voi kysyä myös poliittisen rehellisyyden perään. Kyse ei ole vain yksittäistapauksista: eduskunnan kulissisuhteita voisi itsekin laskea useamman käden sormilla.

Pointti on siinä, kuunteleeko itseään vai niitä kiusaajiaan. Minulle tuossa tilanteessa neuvottiin useammalla keskustalaisella suulla, että pysy liitossasi ja pidä rakastajatarta. Minusta se ei ollut sopivaa ainuttakaan osapuolta kohtaan, vaikka tunsin ankaraa syyllisyyttä.

Kaavan rikkojaa ei päästetä helpolla. Kun käytiin viime presidentinvaalin toista kierrosta, tämän lehden silloinen päätoimittaja Lauri Kontro asetti kolumnissaan vastakkain ”homoseksuaalin sivarin ja porvarimajurin”. Ajattelen tänä päivänä, että se oli erinomaisen kirjoittajan pohjanoteeraus. Olisi ollut sivistyneempiäkin tapoja tehdä eroa kahden kokeneen ja hyvän ehdokkaan välille.

Jotakin tuollaista Markku Rossikin varmasti pelkäsi. Silti todella toivon, että Markku asettuisi seuraavissa vaaleissa vankasti ehdolle. Hän on tehnyt paitsi itselleen ja puolisolleen, myös politiikalle ja keskustalle erikseen suuren palveluksen.

Poliitikkona Markku on luja alueensa puolustaja. Aina kun ajelen Kuopiosta pohjoiseen, Kallansiltojen kohdalla mieleen tulee Rossin Markku. Siinä on sata miljoonaa remonttirahaa läpikepulaisen Savon sydämessä betoniin valettuna.

TIMO KAUNISTO
talonpoika Alastarolta
timo.kaunisto63@gmail.com

RAHIKAINEN

TOIMITTAJALTA

Hömppäheinästä metaaniheinään

Vuosi vaihtuu ja kylvöillä ollaan jo ehkä neljän kuukauden päästä. On aika viilailla ensi kesän viljelysuunnitelmat kuntoon.

Pro Agrian mukaan kaikki viljat ovat menneet tappiolle useamman vuoden. Hyvin ei mene kotieläinpuolellakaan. Ruuan tuotanto ei kannata eli viljelysuunnitelmaan pitäisi pistää enimmäkseen kaikkea muuta kuin syötäväksi kelpaavaa, jos maatilan on tarkoitus tuottaa tulosta.

Suojavyöhykenurmi on ollut katetuottolaskelmissa kärkipäässä, mutta niitä ei saa enää perustaa lisää. Kaiken lisäksi suojavyöhyke päätyy ruokaketjuun rehuna eli ei se sovi tähän ajatusmalliin. Paitsi jos suojavyöhykkeestä tehtäisiin biokaasua.

Biokaasunurmi, siinä se ratkaisu on.

Biokaasusta saa lämpöä ja sähköä, mutta kannattavin ratkaisu on liikennepolttoaine autoihin.

Kaksi vuotta sitten, maidon hinnan ollessa vielä kohtuullinen, biokaasupioneeri Erkki Kalmari kertoi tilallaan biokaasun ohittaneen kannattavuudessa maidontuotannon. Kalmarin mukaan hehtaarin timotei-apilanurmella ajaa autoa 40 000 kilometriä, kun nurmi korjataan aiv-rehuksi ja kaasutetaan biokaasuksi.

Tutkimusten mukaan 500 000 hehtaaria eli lähes neljännes Suomen pelloista voitaisiin siirtää energiakasveille ruuan tuotannon vaarantumatta.

Saksassa biokaasu on tukenut maatiloja. Vaikka sianlihasta on maksettu huonosti, sikatilat ovat pärjänneet biokaasuenergian myynnillä ja sille kohdistetuilla tuilla. Olisiko sama voinut toimia sika- ja maitotilojen pelastuksena Suomessa viennin takutessa, jos meillä jo olisi kattava biokaasulaitosverkosto pystyssä?

Ihan hetkessä kaasusta ei valitettavasti joka tilan pelastukseksi ole. Pitäisi saada pystyyn laitokset ja reilusti biokaasulla kulkevia autoja tai biokaasusähkö kannattavaksi.

Asiaa helpottava puoli on, että biokaasun luulisi kelpaavan kaikille hallituspuolueille ja myös oppositiolle kärkihankkeeksi. Biokaasu jos mikä on biotaloutta, cleantechiä ja omavaraista energiaa.

Nyt eduskunnassa heti lomien jälkeen toimeen, niin ensi kesänä voisi olla käynnissä kaikkien aikojen energiainvestoinnit ympäri maan ja satoja biokaasuvoimaloita valmiina ennen Olkiluoto kolmosta.

Kun suurin osa biokaasusta hyödynnettäisiin liikenteessä, ei biokaasu juuri kaipaisi verovaroja tuekseen, vaan pystyisi alkuun päästyään toimimaan markkinoiden ehdoilla.

Pitää ruokaakin tietysti edelleen tuottaa. Kyllä kauppakin kotimaista ruokaa vähintään juhlapuheissa arvostaa. Ja MTK meni syksyllä lupaamaan maatalousministerille, että ruokaa tuotetaan mukisematta eikä lakkoilla.

Viljelyyn pitäisi kuitenkin valita vain sellaista, mistä ostajat suostuvat maksamaan. Pro Agrian mukaan kumina toi viljelijälleen kelpo tuloksen. Sille siis viljelysopimusta kysymään. Öljykasvit tekevät viljoja pienemmän tappion ja niille on kysyntää. Ruis lienee myös hyvä pitää viljelykierrossa jollain tapaa mukana, vaikka myllyjen kiitos viljelijöille omavaraisuudesta olikin hintojen lasku. Kuituhampullekin on etsitty viljelijöitä.

Kun pinta-alaa käytettäisiin reilusti nykyistä enemmän erikois-, ja energiakasveille sekä erilaisille nurmille, lähtisi viljankin hinta nousuun, kuten katovuosina. Silloin viljojenkin harkittu kylväminen kannattaisi. Monipuolisella viljelykierrolla sää- ja markkinariskit ovat paremmin hallussa.

TUURE KIVIRANTA
tuure.kiviranta@mt1.fi

LEHTIKATSAUS

Ruuan ostaja ei ole erilainen

Karjalainen pohtii, eroaako ruuan ostaja alennusmyyntien tarjoushaukoista, ja muistuttaa perään kotimaisuudesta.

”Teknologian tutkimuskeskus VTT:n tutkimus ruokakaupassa asioivien kuluttajien ostokäyttäytymisestä paljastaa kuluttajien olevan ruokaostoksillaankin samanlaisia tavaroiden hypistelijöitä, täsmäiskujen tekijöitä tai aikansa kuluttajia kuin vaikkapa tavaratalojen kerroksia kiertävät.”

”Ei ole turhaa toistoa se, että nykyisessä talousjärjestelmässämme kotitalouksien kuluttajakäyttäytymisellä on iso vaikutus koko Suomen talouden kehittymiseen. Kuluttaja on kuningas määrätessään, pyörivätkö pyörät vai luistaako hihna. Järki on kuitenkin syytä pitää ostoksillakin. Turha tavara on aina väärä valinta.”

Some torjuu salakuvaajia?

Iisalmen Sanomat patistaa viljelijöitä käyttämään sosiaalista mediaa.

”Some antaa erinomaisen väylän tuoda esille maatilojen hyvää, tavallista arkea. Valtakunnallinen esimerkki on Avoin kuvapäiväkirja maaseudun tuottajilta -ryhmä.

Ylä-Savossa eräs hieno suunnannäyttäjä on Kiuruvetinen Tapelin luomusikala, joka on tuonut mainioilla kuvillaan ja videoillaan sikalan elämän kaiken kansan nähtäville. Luomusikojen ulkoilua ja pahnoissa temmellystä kelpaa esitellä, ja muutenkin tällainen sometyö on todella hatunnoston arvoinen asia.

Se vaatii paitsi avoimuutta, myös vaivannäköä – mutta kannattaa ehdottomasti. Avoimuus tekee salakuvaajista tarpeettomia.”

Vuoden hienoin uutinen

Satakunnan Kansa nostaa vuoden hienoimmaksi uutisekseen sen, mitä seurasi, kun lehti oli kertonut kehitysvammaisen pojan kiusaamisesta.

”Uutinen herätti myös kiusaajat ja he jättivät Antin rauhaan. Asia nostettiin esille kouluissa, kiusaajat tulivat pyytämään anteeksi ja lupasivat katsoa myös muiden perään, että Anttia ei enää kiusattaisi.”